

opusdei.org

El tracte amb Déu

Us oferim en àudio i text,
l'homilia de sant Josepmaria "El
tracte amb Déu" publicada a
"Amics de Déu" i pronunciada el
5 d'abril de 1964.

24/08/2020

Disponible també a [Soundcloud](#),
[ivoox](#) i [Youtube](#)

.....

El diumenge *in albis* em porta a la
memòria una vella tradició piadosa

de la meva terra. En aquest dia, en què la litúrgia convida a desitjar l'aliment espiritual —*rationabile, sine dolo lac concupiscite*,^[1] glatiu per la llet de l'esperit i sense mescla de frau—, era costum aleshores que es dugués la Sagrada Comunió als malalts —no calia que fossin casos greus—, per tal que poguessin complir el precepte pasqual.

En algunes ciutats grans, cada parròquia organitzava una processó eucarística. Recordo dels meus anys d'estudiant universitari, que era corrent de topar-se, en el Coso de Saragossa, tres comitives formades només per homes —milers d'homes! —, amb uns grans ciris encesos. Gent ferma, que acompanyava el Senyor Sagramentat, amb una fe més gran que aquelles atxes que pesaven quilos.

Quan aquesta nit m'he despertat diverses vegades, he repetit, a tall de

jaculatòria, *quasi modo geniti infantes*:[2] com infants acabats de néixer... Pensava que aquesta invitació de l'Església ens va molt bé a tots els qui sentim la realitat de la filiació divina. Perquè ens convé de ser molt fermes, molt sòlids, amb un tremp capaç d'influir en l'ambient en el qual ens trobem; i, tanmateix, davant Déu, és tan bo que ens considerem fills petits!

Som fills de Déu

Quasi modo geniti infantes, rationabile, sine dolo lac concupiscite:[3] com infants que acaben d'arribar al món, glatiu per la llet neta i pura de l'esperit. És estupend aquest versicle de sant Pere, i entenc molt bé que a continuació la litúrgia hi hagi afegit: *exultate Deo adiutori nostro: iubilate Deo Iacob*:[4] salteu d'alegria en honor de Déu: aclameu el Déu de Jacob, que és també Senyor i Pare Nostre. Però m'agradaria que

avui, tant vosaltres com jo,
meditéssim no pas sobre el Sant
Sagrament de l'Altar, que arrenca del
nostre cor les més altes lloances a
Jesús; ans voldria que ens deturéssim
en aquesta certesa de la filiació
divina i en alguna de les seves
conseqüències, per a tots els qui
pretenen de viure amb noble delit
llur fe cristiana.

Per motius que no vénen al cas
—però que bé coneix Jesús, que ens
presideix des del Sagrari—, la vida
m'ha emmenat a saber-me
especialment fill de Déu, i he
assaborit l'alegria de ficar-me al cor
del meu Pare per rectificar, per
purificar-me, per servir-lo, per
comprendre i disculpar tothom, a
base de l'amor seu i de la humiliació
meva.

Per això, ara desitjo insistir en la
necessitat que vosaltres i jo ens
refem, ens despertem d'aquest somni

de feblesa que ensopeix tan fàcilment, i tornem a percebre, d'una manera més profunda i alhora més immediata, la nostra condició de fills de Déu.

L'exemple de Jesús, tot el pas de Crist per aquells indrets d'orient, ens ajuden a penetrar-nos d'aquesta veritat. *Si acceptem com a vàlid el testimoniatge dels homes* —llegim en l'Epístola—, *més gran és el testimoniatge de Déu.*^[5] I, en què consisteix el testimoniatge de Déu? Novament parla sant Joan: *mireu quin amor tan gran ens ha tingut el Pare, volent que siguem anomenats fills de Déu i que ho siguem en realitat... Si, caríssims, ara nosaltres ja som fills de Déu.*^[6]

Al llarg dels anys, he intentat recolzar-me sense defallences en aquesta joiosa realitat. La meva oració, davant qualsevol circumstància, ha estat la mateixa,

en tons diferents. Li he dit: Senyor, Vós m'heu posat aquí; Vós m'heu confiat això o allò, i jo confio en Vós. Sé que sou el meu Pare, i sempre he vist que els petits estan absolutament segurs dels seus pares. L'experiència sacerdotal m'ha confirmat que aquest abandó en mans de Déu empeny les animes a adquirir una pietat forta, profunda i serena, que impulsa a treballar constantment amb rectitud d'intenció.

L'exemple de Jesucrist

Quasi modo geniti infantes... M'ha fet molta alegria difondre pertot arreu aquesta mentalitat de fills petits de Déu, que ens farà assaborir les paraules que també són recollides en la litúrgia de la Missa: *tot allò que ha nascut de Déu, venç el món*,^[7] supera les dificultats, aconsegueix la victòria, en aquesta gran batalla per la pau de les animes i de la societat.

La nostra saviesa i la nostra força estan justament en el fet de tenir la convicció de la nostra petitesa, del nostre no res davant els ulls de Déu; però és Ell qui ens estimula perquè ens moguem, al mateix temps, amb una segura confiança i prediquem Jesucrist, el seu Fill Unigènit, malgrat els nostres errors i les nostres misèries personals, sempre que juntament amb la feblesa no manqui la lluita a fi de superar-la.

M'haureu sentit repetir sovint aquell consell de l'Escriptura Santa: *discite benefacere*,^[8] per tal com és ben cert que hem d'aprendre i ensenyar de fer el bé. Ens cal començar per nosaltres mateixos obstinant-nos a descobrir quin és el bé que hem d'ambicionar per a cadascun de nosaltres, per a cada un dels nostres amics, per a cada un dels homes. No conec cap camí millor per a considerar la grandesa de Déu: apreneu de servir, des d'aquest punt

de mira inefable i senzill que ens fa veure que Ell és el nostre Pare i que nosaltres som fills seus.

Fixem novament la mirada en el Mestre. Potser tu també escoltes en aquest moment el retret adreçat a Tomàs: *porta el dit aquí, i mira les meves mans. Porta la mà i posa-la al meu costat, i no siguis més incrèdul, sinó fidel*;[9] i, amb l'Apòstol, sortirà de la teva ànima amb una sincera contrició, aquell crit: *Senyor meu i Déu meu!*,[10] us reconec definitivament com a Mestre, i ja per sempre —amb el vostre auxili— atresoraré les vostres ensenyances i m'esforçaré a seguir-les amb lleialtat.

Unes pàgines abans, en l'Evangelí, revivim aquesta escena en què Jesús s'ha retirat en oració, i els deixebles són a prop, probablement contemplant-lo. Així que Ell va acabar, un d'aquests es decidí a suplicar-li: *Senyor, ensenyeu-nos de*

pregar, tal com Joan n'ha ensenyat als seus deixebles. Jesús els respongué: quan pregueu, digueu: Pare, sigui santificat el vostre nom.[11]

Noteu com n'és de sorprenent, la resposta: els deixebles conviuen amb Jesucrist i, enmig dels seus col·loquis, el Senyor els indica com han de pregar; els revela el gran secret de la misericòrdia divina: que som fills de Déu, i que podem parlar confiadament amb Ell, com un fill enraona amb el seu pare.

Quan veig de quina manera alguns plantegen la vida de pietat, el tracte d'un cristià amb el seu Senyor, i em presenten aquesta imatge desagradable, teòrica, formulària, plagada de cantarelles sense ànima, que afavoreixen més l'anonimat que no pas la conversa personal, de tu a tu, amb el Nostre Pare Déu —l'oració vocal autèntica mai no suposa anonimat—, em recordo d'aquell

consell del Senyor: quan pregueu, no xerreu com els gentils, que es pensen que es faran escoltar a còpia de xerrameca. No us feu, doncs, com ells: el vostre Pare ja sap de sobres allò que us convé, abans i tot que li ho demaneu.[12] I comenta un Pare de l'Església: penso que Crist ens mana d'evitar les oracions llargues; llargues, no quant al temps, sinó per la rècula inacabable de paraules... El Senyor mateix ens posà l'exemple de la vídua que a força de súpliques, vencé la resistència del jutge inic; i l'altre d'aquell inoportú que va arribar a deshora a la nit i per la seva tossuderia més que per l'amistat, va aconseguir que l'amic es llevés. Amb aquests dos exemples, ens mana que demanem constantment, però no component oracions interminables, sinó contant-li amb senzillesa les nostres necessitats.[13]

De tota manera, si en iniciar la vostra meditació no arribeu a concentrar

l'atenció per a conversar amb Déu, us sentiu eixuts i us sembla que el pensament no és capaç d'expressar ni una idea, o bé que els vostres afectes resten insensibles, us aconsello allò que sempre he mirat de practicar en unes circumstàncies semblants: poseu-vos en presència del vostre Pare, i manifesteu-li, si més no: Senyor, no sé pregar; que no se m'acudeix res per a explicar-vos-ho!.. I estigueu segurs que en aquest mateix instant heu començat a fer oració.

La pietat, tracte de fills

La pietat que neix de la filiació divina és una actitud profunda de l'ànima, que acaba per informar l'existència entera: es troba present en tots els pensaments, en tots els desigs, en tots els afectes. ¿No havíeu observat que en les famílies, els fills imiten els pares, fins i tot sense adonar-se'n: en repeteixen els gestos,

els costums, coincideixen en tantes maneres de captenir-se?

Doncs això mateix s'esdevé en la conducta del bon fill de Déu: s'arriba a atènyer també —sense saber-ne el com, ni per quin camí— aquesta deïficació meravellosa, que ens ajuda a enfocar els esdeveniments amb el relleu sobrenatural de la fe; un estima tots els homes talment com els estima el Nostre Pare del Cel i —això és el que més compta— s'obté una empenta nova en l'esforç quotidià per acostar-nos al Senyor. Tant se val que hi hagi misèries, hi insisteixo, ja que aquí hi ha els braços amorosos del Nostre Pare Déu per a aixecar-nos.

Si us hi fixeu, hi ha una gran diferència quan cau un nen i quan cau una persona gran. Per als nens, la caiguda d'ordinari no té importància: ensopeguen tan sovint! I si se'ls escapen llàgrimes, el pare els

diu: els homes no ploren. Així s'acaba l'incident, amb l'afany del noi per complaure son pare.

Mireu, en canvi, què passa si perd l'equilibri un home adult i cau a terra de bocaterrosa. Si no fos per la llàstima, provocaria hilaritat, rialles. Però pot ser que, a més a més, el cop tingui conseqüències greus, i que en un ancià fins i tot produeixi una fractura irreparable. En la vida interior, ens convé a tots ésser *quasi modo geniti infantes*, com aquests petitons, que semblen de goma, que frueixen fins i tot amb les patacades ja que de seguida s'aixequen i reprenen les corredisses; i tampoc no els manca —quan cal— el consol dels pares.

Si procurem comportar-nos com ells, els tomballons i els fracassos —d'altra banda inevitables— en la vida interior no desembocaran mai en amargor. Reaccionarem amb

dolor però sense descoratjament, i amb un somrís que brolla, com aigua neta, de l'alegria de la nostra condició de fills d'aquest Amor, d'aquesta grandesa, d'aquesta saviesa infinita, d'aquesta misericòrdia, que és el nostre Pare. Durant els meus anys de servei al Senyor, he après d'ésser fill petit de Déu. I això us demano a vosaltres: que sigueu *quasi modo geniti infantes*, nens que desitgen la paraula de Déu, el pa de Déu, l'aliment de Déu, la fortalesa de Déu, perquè ens comportem en endavant com a homes cristians.

Sigueu molts nens! Com més, millor. Us ho diu l'experiència d'aquest sacerdot, que ha hagut d'aixecar-se molts cops de terra al llarg d'aquests trenta-sis anys —que llargs i que curts se m'han fet!—, de procurar complir una Voluntat precisa de Déu. Una cosa m'ha ajudat sempre: que continuo essent un nen, i que em

poso contínuament a la falda de la meva Mare i en el Cor de Crist, el meu Senyor.

Les grans caigudes, les que causen serioses destrosses en l'ànima, i de vegades amb resultats gairebé sense remei, vénen sempre de la supèrbia de creure que som grans, autosuficients. En aquests casos, predomina en la persona com una mena d'incapacitat de demanar ajut a qui el pot donar: no tan sols a Déu; a l'amic, al sacerdot. I aquella pobra ànima, aïllada en la seva desgràcia, s'enfonsa en la desorientació, en el descoratjament.

Preguem a Déu, ara mateix, que no permeti mai que ens sentim satisfets, que acreixi sempre en nosaltres l'ànsia del seu auxili, de la seva paraula, del seu Pa, del seu consol, de la seva fortalesa; *rationabile, sine dolo lac concupiscite*: fomenteu la fam, l'aspiració d'ésser com nens.

Convençeu-vos que és la millor manera de vèncer la supèrbia.

Persuadiu-vos que és l'únic remei per tal que la nostra manera d'obrar sigui bona, sigui gran, sigui divina.

De debò us dic que si no canvieu i no us feu com els nens, no entrareu pas al regne del Cel.[14]

Novament em vénen al cap els records de la meva juvenesa. I quina demostració de fe no era! Em sembla que encara sento el cant litúrgic, que respiro l'aroma de l'encens, que veig milers i milers i milers d'homes, cadascun amb el seu brandó —que és com el símbol de la seva misèria—, però amb cor d'infants: una criatura que potser no aconsegueix alçar la mirada fins al rostre del pare.

Reconeix i mira com és dolent i amarg per a tu, d'abandonar el teu Déu.[15]

Renovem la ferma decisió de no apartar-nos mai del Senyor pels afanys de la terra. Augmentem, amb

propòsits concrets per a la nostra conducta, la set de Déu: com criatures que reconeixen la pròpia indigència, i cerquen, criden el seu Pare sense parar.

Però torno a allò que us comentava abans: cal aprendre d'ésser com nens, cal aprendre d'ésser fills de Déu. I, de passada, transmetre als altres aquesta mentalitat que, enmig de les febleses naturals, ens farà *forts en la fe*,^[16] fecunds en les obres, i segurs en el camí, de manera que sigui quina sigui l'errada que puguem cometre, fins i tot la més desagradable, mai no vacil·larem a reaccionar, i a retornar a aquest camí ral de la nostra filiació divina que va a parar als braços oberts i expectants del nostre Pare Déu.

¿Qui de vosaltres no se'n recorda, dels braços del seu pare? Potser no eren tan afalagadors, ni tan dolços i delicats com els de la mare. Però

aquells braços fornits, forts, ens estrenyien amb escalf i seguretat. Senyor, gràcies, per aquests braços durs. Gràcies per aquestes mans fortes. Gràcies per aquest cor tendre i ferm. Volia donar-vos gràcies també pels meus errors! No, que no els voleu! Però els compreneu, els disculpeu, els perdoneu.

Aquesta és la saviesa que Déu espera que exercitem en el tracte amb Ell. Això sí que és una manifestació de ciència matemàtica: reconèixer que som un zero a l'esquerra... Però el nostre Pare Déu ens estima a cada un tal com som; tal com som! Jo mateix —i no sóc res més que un pobre home— us estimo a cada un tal com sou. Imagineu-vos ara com deu ser l'Amor de Déu!, a condició que lluitem, que ens fiquem al cap de posar la vida en la línia de la nostra consciència, ben formada.

Pla de vida

En examinar com és i com hauria d'ésser la nostra pietat; en quins punts determinats hauria de millorar la nostra relació personal amb Déu, si és que m'heu entès, rebutjareu la temptació d'imaginar-vos gestes insuperables, perquè haureu descobert que el Senyor en té prou si li oferim petites mostres d'amor a cada moment.

Procura atènyer-te a un pla de vida, amb constància: uns minuts d'oració mental; l'assistència a la Santa Missa —diària, si t'és possible— i la comunió freqüent; acudir regularment al Sant Sagrament del Perdó —encara que la teva consciència no t'acusi de falta mortal—; la visita a Jesús en el Sagrari; el rès i la contemplació dels misteris del Sant Rosari, i tantes pràctiques estupendes que tu saps o pots aprendre.

No han de convertir-se en normes rígides, com compartiments estancs; assenyalen un itinerari flexible, acomodat a la teva condició d'home que viu al bell mig del carrer, amb una feina professional intensa, i amb uns deures i relacions socials que no has de negligir, perquè en aquests quefers continua el teu encontre amb Déu. El teu pla de vida ha de ser com el guant de goma que s'adapta amb perfecció a la mà que el fa servir.

No m'oblidis tampoc que el que importa no consisteix a fer moltes coses; limita't amb generositat a les que puguis accomplir cada jornada, amb ganes o sense. Aquestes pràctiques et duran, gairebé sense adonar-te'n, a l'oració contemplativa. Brollaran de la teva ànima més actes d'amor, jaculatòries, accions de gràcies, actes de desgreuge, comunions espirituals. I això, mentre estàs per les teves obligacions: al moment de despenjar el telèfon,

quan puges en un mitjà de transport, en tancar o obrir una porta, tot passant davant una església, en començar una nova tasca, mentre la fas i quan l'acabes; tot ho referiràs al teu Pare Déu.

Reposeu en la filiació divina. Déu és un Pare ple de tendresa, d'amor infinit. Digues-li Pare molts cops el dia, i digues-li ara mateix —estant tot sol, en el teu cor— que l'estimes, que l'adores: que sents l'orgull i la força d'ésser fill seu. Això suposa un autèntic programa de vida interior, que s'ha de canalitzar a través de les teves relacions de pietat amb Déu —poques, però constants, hi insisteixo—, que et permetran d'adquirir els sentiments i les maneres d'un bon fill.

T'he de prevenir encara contra el perill de la rutina —veritable sepulcre de la pietat—, que es presenta sovint disfressada amb

ambicions de realitzar o
d'emprendre gestes importants,
mentre l'obligada ocupació
quotidiana és còmodament
descurada. Quan t'adonis d'aquestes
insinuacions, posa't amb sinceritat
davant el Senyor: pensa si no
t'hauràs avorrit de lluitar sempre pel
mateix, perquè no anaves a trobar
Déu; mira si ha decaigut —per falta
de generositat, d'esperit de sacrifici—
la perseverança fidel en el treball.
Aleshores, les teves normes de pietat,
les petites mortificacions, l'activitat
apostòlica que no aplega un fruit
immediat, apareixen com
tremendament estèrils. Estem buits, i
tal vegada comencem a somiar nous
plans, per ofegar la veu del nostre
Pare del Cel, que reclama una
lleialtat total. I amb un *malson* de
grandeses en l'ànima, oblidem la
realitat més certa, el camí que sens
dubte ens porta de dret cap a la
santedat: un senyal clar que hem
perdut el punt de mira sobrenatural;

el convenciment que som nens petits;
la persuasió que el nostre Pare farà
meravelles en nosaltres, si
recomencem amb humilitat.

Els pals pintats de vermell

Em van quedar molt gravats en el
meu cap de nen aquells senyals que
hom posava a la vora dels camins, a
les muntanyes de la meva terra; em
van cridar l'atenció uns pals alts,
ordinàriament pintats de vermell.
Em van explicar aleshores que quan
cau la neu, i tapa camins, sembrats i
pastures, boscs, penyals i barrancs,
aquestes estakes sobresurten com
un punt de referència segur, perquè
tothom sàpiga sempre per on passa
la ruta.

En la vida interior, s'esdevé una cosa
semblant. Hi ha primaveres i estius,
però també arriben els hiverns, els
dies sense sol i les nits orfes de lluna.
No podem permetre que el tracte
amb Jesucrist depengui del nostre

humor, dels canvis del nostre caràcter. Aquestes actituds denoten egoisme, comoditat, i, per descomptat, no es compaginen amb l'amor.

Per això, en els moments de nevada i de torb, unes pràctiques piadoses sòlides —no gens sentimentals—, ben arrelades i ajustades a les circumstàncies pròpies de cada u, seran com aquests pals pintats de vermell que continuen marcant-nos el rumb, fins que el Senyor decideixi que torni a brillar el sol, que es fonguin els gels, i el cor torni a vibrar, encès amb un foc que de fet no es va apagar mai; restà solament com un caliu amagat a la cendra d'una temporada de prova, o de menys delit, o de sacrifici escàs.

No us ocultaré que al llarg d'aquests anys hi ha hagut alguns compungits de dolor que se m'han atansat, i m'han dit: Pare, no sé què em passa,

em trobo cansat i fred; la meva pietat, abans tan segura i planera, em sembla una comèdia... Doncs als qui travessen aquesta situació, i a tots vosaltres, jo responc: una comèdia? Gran cosa és! El Senyor juga amb nosaltres com un pare amb els fills.

Es pot llegir a l'Escriptura: *ludens in orbe terrarum*,^[17] que Ell juga en tota l'extensió de la terra. Però Déu no ens abandona, perquè immediatament afegeix: *deliciae meae esse cum filiis hominum*,^[18] són les meves delícies estar amb els fills dels homes. El Senyor juga amb nosaltres! I quan se'ns acudeixi que estem interpretant una comèdia, perquè ens sentim freds, apàtics; quan se'ns faci dur el compliment del deure i ens costi d'atènyer els fins espirituals que ens haurem proposat, serà que haurà tocat l'hora de pensar que Déu juga amb nosaltres, i que espera que sapiguem representar la nostra *comèdia* amb gallardia.

No em fa res de contar-vos que el Senyor, en ocasions, m'ha concedit moltes gràcies; però jo, ordinàriament, vaig a contrapèl. Segueixo el meu pla no perquè m'agradi, sinó perquè ho haig de fer, per Amor. Però, Pare, es pot interpretar una comèdia amb Déu mateix? Això no és una hipocresia? Estigues tranquil; per a tu ha arribat l'instant de participar en una comèdia humana davant un espectador diví. Persevera, que el Pare, i el Fill, i l'Esperit Sant, contemplen aquesta comèdia teva; fes-ho tot per amor a Déu, per agradar-lo, per més que et costi.

Que n'és, de bonic, ésser joglar de Déu! Que n'és, de bell, recitar aquesta comèdia per Amor, amb sacrifici, sense cap satisfacció personal, per agradar al Nostre Pare Déu, que juga amb nosaltres! Encara't amb el Senyor, i confia-li: no tinc gens de ganes d'ocupar-me

d'això, però ho oferiré per Vos. I feste càrrec de debò, d'aquesta feina, ni que pensis que és una comèdia. Beneïda comèdia! T'ho asseguro; no es tracta d'hipocresia, perquè els hipòcrites necessiten que hi hagi públic per a les seves pantomimes. En canvi, els espectadors d'aquesta comèdia nostra —deixa'm que t'ho torni a dir— són el Pare, el Fill i l'Esperit Sant; la Verge Santíssima, sant Josep i tots els Àngels i sants del Cel. La nostra vida interior no enclou més espectacle que aquest: és Crist que passa *quasi in occulto*.[19]

lubilate Deo. Exsultate Deo adiutori nostro.[20] Lloeu Déu. Salteu d'alegria en el Senyor, el nostre únic ajut. Jesús, qui no ho entengui, no sap res d'Amors, ni de pecats, ni de misèries! Jo sóc un pobre home, i entenc en pecats, en amors i en misèries. Sabeu què és veure's aixecat fins al cor de Déu? Ho enteneu, que una ànima s'enfronti

amb el Senyor, que li obri el cor, que li expliqui les seves queixes? Jo em queixo, posem per cas, quan s'enduu amb Ell gent d'una edat primerenca que encara el podria servir i estimar molts anys ací a la terra; perquè no ho entenc. Però són planys de confiança, ja que si m'apartava dels braços de Déu, de seguida ensopegaria. Per això, immediatament, a poc a poc, mentre accepto els dissenys del Cel, hi afegeixo: faci's, compleixi's, sigui lloada i eternament exalçada la justíssima i amabilíssima Voluntat de Déu, sobre totes les coses. Amén. Amén.

Aquesta és la manera de fer que ens ensenya l'Evangelí, la picardia més santa i la font d'eficàcia per al treball apostòlic; i aquesta és la deu del nostre amor i de la nostra pau de fills de Déu, i el viarany pel qual podem transmetre afecte i serenitat als homes, i només per això

aconseguirem acabar en l'Amor els nostres dies, havent santificat el nostre treball i anant-hi a trobar la felicitat amagada en les coses de Déu. Ens captindrem amb el sant desvergonyiment dels nens, i rebutjarem la vergonya —la hipocresia— dels grans, que s'esporgueixen de retornar al Pare, quan han passat pel fracàs d'una caiguda.

Acabo amb la salutació del Senyor, que recull el Sant Evangeli: *Pax vobis! La pau sigui amb vosaltres... I els deixebles van tenir una gran alegria en veure el Senyor,*^[21] d'aquest Senyor que ens acompanya al Pare.

.....

[1] 1 Pet II, 2 (Introit de la Missa).

[2] Ibídem.

[3] Ibíd.

[4] Ps LXXX, 2 (Introit de la Missa).

[5] 1 Ioh V, 9.

[6] 1 Ioh III, 1-2.

[7] 1 Ioh V, 4.

[8] Is I, 17.

[9] Ioh XX, 27.

[10] Ioh XX, 28.

[11] Lc XI, 1-2.

[12] Mt VI, 7-8.

[13] St Joan Crisòstom, *In Matthaeum homiliae*, XIX, 4 (PG, 57, 278).

[14] Mt XVIII, 3.

[15] Ier II, 19.

[16] I Pet V, 9.

[17] Prv VIII, 31.

[18] Ibídem.

[19] Cfr. Ioh VII, 10.

[20] Ps LXXX, 2 (Introit de la Missa).

[21] Ioh XX, 19-20.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/el-tracte-amb-
deu/](https://opusdei.org/ca/article/el-tracte-amb-deu/) (16/03/2026)